

Riktlinjer för utformning/revidering av utbildningsplaner vid Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH)

1 Bakgrund

En utbildningsplan för ett utbildningsprogram formulerar programmets syfte och mål och beskriver övergripande hur målen ska uppnås.

Ett första steg vid framtagandet av en utbildningsplan är att målen för utbildningen (programmålen) formuleras. Det innebär att de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som förväntas hos examinerade studenter sammanställs och formaliseras. Dessa mål måste uppfylla de mål som anges i högskoleförordningen för den examen som utbildningen leder fram till. Av vikt är även att uppsatta mål överensstämmer med förväntningarna hos alumni, näringslivsrepresentanter och personal. Programmatrisen ger en kontroll på att utformad utbildningen behandlar alla uppsatta program mål.

En teknikutbildning har mål som spänner över många områden, från matematik till människa-teknik-samhälle. En målbeskrivning behöver vara tillräckligt detaljerad för att stödja programutveckling, men inte så detaljerad att den blir överskådlig och därmed svår att kommunicera till andra intressenter än programansvarig.

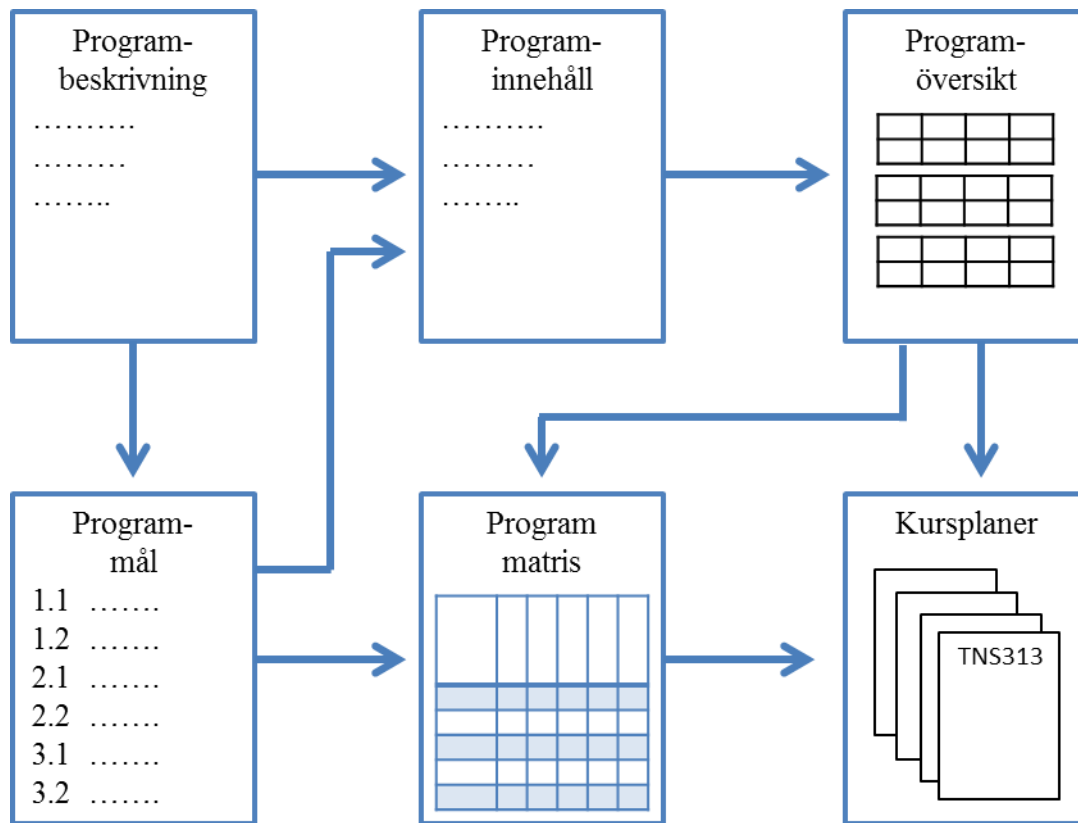
2 Struktur och innehåll för utbildningsplaner

En utbildningsplan utgör en sammanställd beskrivning av ett utbildningsprograms mål och innehåll, samt hur programmets struktur kopplar samman mål och innehåll. I utbildningsplanen ingår som viktiga komponenter:

- **Examensbenämning** anger vilken/vilka examen/examina som utbildningen leder till, angivna på både svenska och engelska.
- **Programbeskrivning** ger en kort bakgrund, programmets syfte, kommande yrkesroll, fortsatt utbildning och det utbildningskoncept som programmet är uppbyggt kring.
- **Programmålen** utgör de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som de studerande förväntas ha utvecklat efter genomgången utbildning. Programmålen är en konkretisering av programbeskrivningen och de ska vara uppföljningsbara.
- **Programinnehåll** beskriver hur utbildningen är upplagd för att uppnå de formulerade målen och hur progressionen genom programmet ser ut. Samtliga ingående kurser tabelleras och placeras i tid.
- **Programmatrisen** kopplar samman programmålen med de ingående kursernas lärandemål. Här framgår vilken kurs (vilka kurser) som ansvarar för att examinera ett visst program mål.

- **Kursplaner** anges med namn och fördjupning i utbildningsplanen, kursplaner i komplett form presenteras successivt under programmets gång.

I figuren beskrivs sambanden mellan de olika komponenterna under programutveck-

lingen.

Först formuleras en **programbeskrivning** med ett tydligt syfte som viktig ingrediens. Programbeskrivningen konkretiseras till en uppsättning **programmål**. Målen kategoriseras som kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt. Nästa steg är att ta fram ett **programinnehåll**, dvs de delar som ger programmet dess speciella ämneskaraktär. I JTH:s utbildningskoncept finns ytterligare ett antal principer som gör att programmet ges en tydlig JTH-karaktär. **Programöversikten** konkretiserar sedan programinnehållet genom att definiera vilka kurser som ingår, deras omfattning i poäng och deras placering i programmet. **Programmatrisen** kopplar systematiskt samman programmål och programöversikt, för att se till att alla programmål examineras och att progressionen i programmet är genomtänkt. Målens ursprung (HF, JTH, programmet) markeras i matrisen.

3 Programbeskrivning, programmål och programinnehåll

3.1 Programbeskrivning

Under den här rubriken i utbildningsplanen finns fem underrubriker:

- **Bakgrund**

Här beskrivs programmets koppling till samhället i stort.

- **Syfte**

Syftet med ett program beskriver på ett övergripande sätt vad programmet ska uppnå. Ett exempel på ett syfte för ett utbildningsprogram är:

”Masterprogrammet X syftar till att utveckla de kunskaper, färdigheter och erfarenheter som krävs för att inom produktutvecklande och producerande företag kunna utveckla och konstruera avancerade produkter med utnyttjande av modern informationsteknologi för kunskapshantering och modellering. Vidare syftar programmet till att ge färdighet i att utföra tekniska beräkningar för att optimera produkter avseende funktion, prestanda, materialval och tillverkningsprocesser. Programmet syftar även till att ge fördjupade kunskaper gällande tekniska materials framställning, strukturella uppbyggnad, egenskaper och användning i produkter.

Programmet är även forskningsförberedande inom områdena produktutveckling, material och tillverkning.”

- **Arbetsområden efter examen**

Beskrivning av vilken typ av arbetsgivare som kan vara aktuella samt några exempel på vilka arbetsuppgifter som utbildningen förbereder för.

- **Påbyggnadsutbildning**

(Rubriken förekommer enbart i utbildningsplaner på grundläggande nivå.)

Något kort om möjlig fortsatt utbildning i Jönköping eller på annat håll.

- **Programstödande forskning**

(Rubriken förekommer enbart i utbildningsplaner på avancerad nivå.)

Den forskning som direkt stöder programmet beskrivs kort.

- **Tekniska Högskolans utbildningskoncept**

Ett avsnitt som är ganska omfattande och skrivs gemensamt för hela JTH.

3.2 Programmål

Programmålen utgörs av de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som de studerande har tillägnat sig för att erhålla examen. Målen beskriver, liksom syftet, vad man vill uppnå, men målen bör vara mer konkreta och mätbara – eller åtminstone uppföljningsbara.

Målen grupperas i två avsnitt.

- Det första avsnittet består av examensordningens mål (Högskoleförordningen, bilaga 2), som kan vara mål för två olika examen, och de JTH-gemensamma programmålen. Målen skrivs tillsammans under respektive målkategori.
- Det andra avsnittet består av de programspecifika målen, som också kategoriseras.

Vid arbetet med att formulera programmål kan CDIO-projektets arbetssätt ge ett gott stöd. (se www.cdio.org) Se även ”Lathund: Målskrivning för JTH-program och kurser”, som ligger som bilaga.

3.3 Programinnehåll

Under den här rubriken finns några underrubriker:

- **Programprinciper**
En beskrivning av de olika studieårens disposition för att nå målen och hur utbildningskonceptet olika inslag genomförs i praktiken.
- **Programmets progression**
En beskrivning av hur arbetssätt utvecklas under programmets gång samt hur måluppfyllelsen successivt går från ”kunskap och förståelse” till ”värderingsförmåga och förhållningssätt”. Avsnittet bör vara noggrant beskrivet och därför ganska omfattande, antagligen större än Programprinciper.
- **Kurser**
I programmet ingående kurser tabelleras med kursnamn, omfattning i hp, huvudområde, fördjupning och kurskod. Beskrivning av hur de grundläggande naturvetenskapliga kurserna utanför examen kan ersättas för den som kommer in med högre kompetens än behörighetskraven.
- **Programöversikt**
En översikt som redovisar kursernas placering i tid genom hela utbildningen.

3.4 Skrivstöd

Blanketten *B-JTH-10-006 Kursplanemall* anger mer detaljerat vilken form och vilka ord vi använder inom JTH för utbildnings- och kursplaner

